סוכה פרק ראשון סוכה

מתני' סוכה ישנה בית שמאי פוסלין [א]ובית הלל מכשירין ואיזו היא סוכה ישנה כל שעשאה קודם לחג שלשים יום אבל אם עשאה לשם חג אפילו מתחילת השנה כשרה: **גמ'** מ"ט דבית שמאי אמר קרא [ב]חג הסוכות שבעת ימים לה' סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לכדרב ששת [ג]דאמר רב ששת משום ר"ע [ד]מנין לעצי סוכה שאסורין כל שבעה ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה' ותניא רבי יהודה בן בתירה אומר כשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה שנאמר חג הסוכות שבעת ימים לה' מה חג לה' אף סוכה לה' ובית שמאי נמי מיבעי ליה להכי אין הכי נמי אלא מאי טעמייהו דבית שמאי כתיב קרא אחרינא [ה]חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לעושין סוכה בחולו של מועד ובית שמאי סבירא להו כרבי אליעזר דאמר [ו]אין עושין סוכה בחולו של מועד ובית הלל ליה להו דרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב [ז]עשאה מן [ח]הקוצין ומן הנימין ומן הגרדין פסולה מן הסיסין כשרה כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי אף מן הסיסין נמי פסולה (אלמא) דבעינן טויה לשמה ה"נ נבעיא סוכה עשויה לשמה שאני התם דאמר קרא [ט]גדילים תעשה לך לך לשם חובך הכא נמי חג הסוכות תעשה לך לך לשם חובך ההוא מיבעי ליה [י]למעוטי גזולה התם נמי מיבעי ליה למעוטי גזולה התם כתיב קרא אחרינא [יא]ועשו להם משלהם:

מתני'

מתני' סוכה ישנה בית שמאי פוסלין [א]ובית הלל מכשירין ואיזו היא סוכה ישנה כל שעשאה קודם לחג שלשים יום אבל אם עשאה לשם חג אפילו מתחילת השנה כשרה: **גמ'** מ"ט דבית שמאי אמר קרא [ב]חג הסוכות שבעת ימים לה' סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לכדרב ששת [ג]דאמר רב ששת משום ר"ע [ד]מנין לעצי סוכה שאסורין כל שבעה ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה' מה חג לה' אף סוכה לה' ובית שמאי נמי מיבעי ליה להכי אין הכי נמי אלא מאי טעמייהו דבית שמאי כתיב קרא אחרינא [ה]חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לעושין סוכה בחולו של מועד ובית שמאי סבירא להו כרבי אליעזר דאמר [ו]אין עושין סוכה בחולו של מועד ובית הלל ליה להו דרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב [ז]עשאה מן [ח]הקוצין ומן הנימין ומן הגרדין פסולה מן הסיסין כשרה כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי אף מן הסיסין נמי פסולה (אלמא) דבעינן טויה לשמה ה"נ נבעיא סוכה עשויה לשמה שאני התם דאמר קרא [ט]גדילים תעשה לך לך לשם חובך הכא נמי חג הסוכות תעשה לך לך לשם חובך ההוא מיבעי ליה [י]למעוטי גזולה התם נמי מיבעי ליה למעוטי גזולה התם כתיב קרא אחרינא [יא]ועשו להם משלהם:

מתני'

סוכה ישנה בית הלל מכשירין. כירושלמי תני צריך לחדש בה דבר מברייא אמרין טפח ר' יוסי אומר כל שהו ומאן דאמר כל שהו ובלבד שתהא על פני כולה ובתר הכי איתא התם מלה ישנה פלוגתא דבית שמאי וב"ה א"ר דברי הכל הוא מכיון שלא עשאה לשם פסח דבר ברי הוא שלא דקדק בה: **ואם** עשאה לשם חג וכו'. אפילו לבית הלל נפקא מינה שאין צריך לחדש בה דבר ואפילו לא נפקא מינה אלא לב"ש יש לו לתנא לפרש כמה נתלקו ולא שייך לאקשויי טעמא דב"ש אתא לאשמועינן אלא היכא דפליגי תנאי אליבא דב"ש ולא נפקא מינה מידי בפלוגתא אליבא דבית הלל כי הכא דרבי אליעזר דמילה (שבת דף קלה.) ובפרק ארבעה אמין (יומא דף כח. ושם) (ו) קשיא וכפ' קמא דביצה (דף ז:) וכולן פירשנו במקומם: **מנין** לעצי סוכה שאסורים כל שבעה. משמע דאסירי מדאורייתא ודרשה גמורה היא מדפריך והא קרא להכי הוא דאתא ותימה דבפרק כירה (שבת דף מה.) משמע שהוא מדרבנן דמייתי התם ראיה דרבי שמעון אית ליה גבי נר מתוך שהוקלה למצותו הוקלה לאיסורו מהא דתניא דאין נוטלין עצים מן הסוכה כי"ט ור' שמעון מתיר ושוין בסוכת החג נחג שהיא אסורה וכפ' המביא כדי יין (ביצה דף ל: ושם) מייתי דרשה דהכא ואפילו הכי משמע התם בסוף שמעתין דלא אסיקא אלא מטעם מוקצה דקאמרינן עלי סוכה דמיילא קדושה (ז) איתקצאי לשבעה וי"ל דהאי דאסור מדאורייתא היינו בעודה קיימת אסור ליטול ממנה עצים אבל משנפלה דבטלה מצותה לא אסיקא אלא מדרבנן והא דפריך בביצה (שם) (ח) וכי מהני ביה תנאה היינו משום דכיון דלא מהני ביה תנאה בעודה קיימת כשנפלה נמי לא יועיל דמיגו דאיתקצאי בין השמשות איתקצאי לשבעה ומשני דסיפא אתאי לסוכה דעלמא והדר פריך מנוי סוכה דמהני ביה תנאה ומשני באומר איני בודל מהם כל בין השמשות דלא הוקצו למצותו ולא דמו לעצים שהם עיקר המצוה ועל כרחך בודל מהם ויש בהם סתירת אהל ואע"ג דמעיקרא ידע האי טעמא אומרא דהש"ס לפרש דבריו דרך קשיא ותירוץ ור"מ מפרש דעצים של כדי הכשר סוכה חיילא קדושה עלייהו ואסיקי מדאורייתא אבל דאסיקי מדאורייתא הוא הדין דלא מהני במאי דאסיר מדרבנן ולא מפליג נמי תנא בין צריך לסוכה בין לא צריך ואהכא דביצה קשיא מפרק בתרא דמדליקין (שבת דף כב. ושם) דמשמע דנוי סוכה אסורין משום גזי מצוה ולא משום מוקצה ובמקומה פירשנוה: **מזה** חגיגה לה' **אף** סוכה לה'. קסבר רבי יהודה בן בתירה דאי לאו משום חגיגה מוקמינן לה לסוכה לשם חג: **ההוא** מיבעי ליה למעוטי גזולה. תימה מיפוק ליה משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה דמהאי טעמא פסלינן (ח)אתרוג הגזול ביום טוב שני לקמן ברש לולב הגזול (ד' לט:) ובהכא שמעתא גופא קשיא דקאמר בשלמא בי"ט ראשון בעינן לכם משלכם אלא בי"ט שני אמאי ומשני משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה והשתא אם כן ל"ל לכם משלכם ומיהו התם איכא לשנויי דאינטריך למעוטי שאול אבל גבי סוכה ליכא לשנויי הכי לרבנן דאמרי לקמן פרק היסן (ד' מ:) דאדם יוצא ידי חובתו בסוכה של חבירו ונפקא להו מדכתיב כל האזרח בישראל ישבו בסוכות מלמד שכל ישראל ראויין לישב בסוכה אחת וי"ל דטעמא דמצוה הבאה בעבירה לאו דאורייתא אלא מדרבנן ומיהו קשה מפרק הניזקין (גיטין ד' נה. ושם) גבי חטאת גזולה שלא נודעה לרבים (ו) דאמר עולא בגמרא בין נודעה בין לא נודעה אינה מכפרת מאי טעמא דיאוש כדי לא קני ושמעינן ליה לעולא דיאוש כדי קני גבי עורות של בעל הבית וגנב וגזלן (כ"ק ד' קיד.) ואומר ר"ת דטעמא דעולא בגיטין משום מצוה הבאה בעבירה אלמא דאורייתא היא ומיהו בלאו הכי לא יתכן דהא בהדיא קאמר עולא משום דיאוש לא קני ועוד דבפרק מרובה (שם ד' סז:) דרש רבא בהדיא דיאוש לא קני מדכתיב קרבנו ולא הגזול אלא גרמה דהוה דהגזול בתרא לאו יאוש כדי הוא דאיכא יאוש ושיטי השם כדקאמר התם במרובה (שם סו:) דמעיקרא קרי ליה מסכת והשתא קרי ליה אחרת ואע"ג דגבי קרבן נמי איכא שיטי השם כדאמר התם (דף סז:) דמעיקרא חולין והשתא הקדש מכל מקום ממעט מדכתיב קרבנו מיון דקודם הקדש לאו שלו הוא ואף על גב דחל עליו הקדש מחמת שיטי השם דאתי השתא לא חזי להקריבה דבעינן קרבנו בשעה שמקדיש: הא

מסורת הש"ס

(א) כילה ל:, ב) [לקמן מ:], ג) מנחות מב:, ד) [לקמן מ:], ה) ר"ג: שנתרו, ו) [ל"ל ומין], ז) [ל"ל ומין], ח) [ל"ל נוטלו],

תורה אור השלם

1. דבר אל בני ישראל לאמר בחמשה עשר יום לחודש השביעי הזה חג הסכות שבעת ימים ליי׳: ויקרא כג לד
2. חג הסכת תעשה לך שבעת ימים באספך מגרנך ומיקבך: דברים טז יג
3. גדלים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בו: דברים כב יב
4. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת: במדבר טו לח

הגהות הב"ח

(ו) תוס' ד"ה ואם עשאה וכו' ונפרק ארבעה אמין וכפ"ק כל"ל ותיכת קפיא נמתק: (ב) ד"ה מנין וכו' דמיילא קדושה עלייהו איתקצאי: (ג) ד"ה הכא וכו' אלא נודעה לרבים מכפרת כו' דאמר עולא:

גליון הש"ס

גמ' מנין לעצי סוכה. עי' לקמן דף לז ע"ב רש"י ד"ה אסור להריח:

מוסף רש"י

כך חל שם שמים על הסוכה. על עצי סוכה ליאסר בהנאה כל שבעה הואיל והוקצו למצוה (לקמן לז:). שבעת ימים לה'. משמע כל שבעה לה' הוא הקדש (ביצה ל:). אין עושין סוכה בחולו של מועד. מי שלא יצא בסוכה יו"ט הראשון (לקמן כז:). עשאה. לציצית. מן הקוצין. הקנבוס היינו חוטין הנלוין בסוף הטיטיה שקורין פרזקי"ס וקוצים לאחם מן הכנב. ליה לכהי קרי להו קוצין, שיולאין מן הכנב הקוצין (מנחות מב:). ומן הנימין. היינו אותן שיולאין מן הכנב בהפילה (שם). מן הגרדין. פרי"ם (שם). פסולה. כל זמן שמתוכרין לנגב דבעינן עשייה לשמה, והאי מלי ועומד בה (שם).

עין משפט נר מצוה

נו א מיי' פ"ה מהלכות סוכה הלכה ט ע"ש ע"ש סי' תרלו סעיף ג:
נז ב מיי' פ"ו מהלכות סוכה הלכה טו סמג עשין מג טור"מ ח"מ סי' תרלה סעיף ג:
נח ג מיי' פ"ח מהלכות ציצית הלכה יא סמג עשין טו טור"מ ח"מ סי' יא סעיף ה:

לעזי רש"י

פירניי"ש. ציציות (חוטים היוצאים מן האריגה בסוף הבגד). לומשרי"ש (לומשרי"ש). סקצות (של חוט).

רבינו חננאל

איתמא סוכה ישנה בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין. מתני' בשלא עשאוה לשם סוכה של מצוה. לפיכך גרסינן בירושלמי תני צריך לחדש בה דבר, חבריא אמרי טפח ר' יוסי אומר כל שהו. מאי טעמייהו דבית שמאי דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים. סוכה העשויה לשם חג בעינן, ובית הלל האי קרא מיבעי להו לעושה סוכה כל שבעה ואפילו בחולו של מועד. ואסיקנא (לב"ה) (לר"ה) עצי סוכה אסורין כל שבעה ושם שמים חל על הסוכה. ואקשינן ובית הלל לית להו הא דרב יהודה, דאמר עשאה לציצית מן הצמר שנסבך בקוצים ונמרט, או מן החוטים של גרדי, או מן הנימין פסולה. מן הסיסין, פיר' הן פקעיות כשרה. כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי אף מן הפקעיות נמי פסולה, דבעינן טויה לשמה. ובסוכה אמאי לא בעו בית הלל לשמה. ושנינן שאני התם לגבי ציצית דכתיב גדילים תעשה לך לשם חובה, לכך בעינן עשייה השויה, לשם גדילים, למעוטי מי שלא נטוה לשם גדילים. ועשו להם ציצית, דייקינן האי דכתיב להם משלהם למעוטי גזול, אבל גבי סוכה דליכא קרא אחרינא למעוטי גזולה, ודרשינן חג הסוכות תעשה לך למעוטי גזולה, אבל עשויה לשמה לא בעינן לדברי בית הלל. וקיימא לן בהא כשמואל דבעינן טויה לשמה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com